

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Congres Ouderenmishandeling in de
spoedzorg: wat zien we, wat doen we?

Actieplan Ouderen in veilige handen

Arianne van der Rijst
Projectleider Ouderenmishandeling,
Ministerie van VWS, 15 juni 2017

Ouderenmishandeling

- Niet alleen lichamelijke of psychische mishandeling.
- Ook verwaarlozing, financiële uitbuiting en seksueel misbruik vallen eronder.
- Komt voor in huiselijke kring; door partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden of huisvrienden => huiselijk geweld.
- In een zorginstelling: mishandeling door beroepskrachten in de zorg => IGZ, Wet kwaliteit, klachten en geschillen gezondheidszorg.
- Poortwachtersfunctie acute zorg, SEH verpleegkundigen.

Oorzaken

- Er kan sprake zijn van opzettelijke mishandeling, maar dit is zeker niet altijd het geval.
- Soms kunnen mensen de zorg voor hun naasten (mantelzorg) of voor cliënten niet meer aan.
- Gedrag kan dan ontsporen.
- Kan leiden tot onverantwoorde zorg.

Hoe te handelen?

- Melden bij Veilig Thuis (voor alle geweld in huiselijke kring).
- Verplicht volgen van de *meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling*. In de meldcode staat wat u moet doen bij (vermoedens van) geweld tegen ouderen in huiselijke kring.
- Voor professionals is er ook:
 - › het Stappenplan Handelen bij ontspoorde mantelzorg
 - › Leidraad veilige zorgrelatie
 - › Wet kwaliteit, klachten en geschillen gezondheidszorg.

Aantallen

- Jaarlijks 200.000 ouderen boven de 65 jaar mishandeld.
- N.B: dit zijn de enige maar oude cijfers!
- Voorjaar 2018 groot landelijke onderzoek gereed.
- Ouderen moeten zich veilig voelen en veilig zijn. Daarom is de rijksoverheid ook betrokken bij de aanpak ouderenmishandeling.

Landelijke aandacht

- Stop ouderenmishandeling' als thema in regeerakkoord Rutte I
- 10 miljoen euro naar gemeenten; Leidraad Veilige Zorgrelatie, VOG en Actieplan 'Ouderen in veilige handen' (2011-2015)
- Verlenging Actieplan Ouderen in veilige handen 2015-2017, 2 mln. geïnvesteerd.
- Prioriteit staatssecretaris Van Rijn: financieel misbruik onder ouderen.

Vervolgactieplan Ouderen in Veilige handen (2015-2017)

Vijf peilers in het vervolgactieplan Ouderen in veilige handen:

1. Het taboe doorbreken: landelijke campagne om ouderen te stimuleren om hulp te zoeken.
2. Van handelingsverlegen naar handelingsbekwaam: Verpleegkundigen, artsen en andere professionals trainen om signalen te herkennen. Themabijeenkomsten over o.a. samenwerking eerste en nulde lijn, aanpak na melding, borging.
3. Ontspoorde mantelzorg voorkomen: pilots in 10 gemeenten Vast onderdeel van het gemeentelijk beleid via mantelzorgondersteuning en aanpak van geweld in huis.

Vervolg actieplan ouderen in veilige handen

4. Veilig financieel ouder worden: samenwerken met banken, Brede Alliantie
 - Ook een financieel delict.
 - Gericht op verkleinen gelegenheid, vergroten pakkans.
 - Netwerk op lokaal niveau: lokale alliantie.
 - 7-tal activiteiten vastgesteld (o.a. met spoed instellen van tijdelijk bewind, voorlichting aan vrijwilligers, herkennen en handelen bij financieel misbruik).

5. Versterking justitiële inzet: VOG, daderaanpak
 - Opzettelijke mishandeling: politie, OM en de Reclassering zo vroeg inschakelen.
 - Kennisuitbreiding justitiële organisaties over ouderenmishandeling.

2017

- Inbedding op lokaal nivo, in keten en bestuur.
- Awareness verder vergroot; handelingsbekwamer.
- Diverse producten beschikbaar voor gemeenten en (zorg)professionals tbv screening, signalering en samenwerking.
- Eindrapportage aan de Tweede Kamer
- Nieuw kabinet?

Bedankt voor de aandacht!